

LYNGBY-TAARBÆK
KOMMUNE

DIALOGISK LÆSNING

Denne folder tager udgangspunkt i det praksisnære og er tænkt som inspiration til arbejdet med dialogisk læsning. Metoden er en udvidelse af Læseleg og tager hensyn til en mangfoldig børnegruppe. Den understøtter børns sproglige udvikling - både børn med specifikke sproglige vanskeligheder samt tosprogede børns dansksproglige udvikling.

Indledning

Et ord skal gentages mange gange og bruges på mange forskellige måder. På den måde lærer barnet ordets forskellige betydninger og anvendelsesmuligheder at kende, og barnet kan derefter begynde at inddrage det i eget sprog. Denne folder giver et bud på, hvordan dette kan gøres ved hjælp af dialogisk læsning.

Forskelle på højtlesning og dialogisk læsning.

Højtlesning kan bl.a. give børnene et indblik i en anden verden, ideer til lege, skærpe forstillingsevnen og meget mere. Dialogisk læsning skal derfor ikke erstatte højtlesning, men ses som et supplement.

Højtlesning er ofte envejs kommunikation, hvor dialogisk læsning lægger op til dialog med og mellem børnene. Vi undersøger ord og indhold og taler om tekst og billeder. Kort fortalt er nysgerrige på den undersøgende måde – sammen.

Uanset hvilken metode der bruges, er det vigtigt, at børnene får positive oplevelser med bøger og læsning.

Hvorfor dialogisk læsning ?

Dialogisk læsning er et pædagogisk redskab til at styrke børns kommunikative kompetencer.

I dialogen får barnet :

- Mulighed for at afprøve, og bruge sproget
- Erfaringer det kan bruge i andre sammenhænge
- Viden om samtalestrategier

Ved dialogisk læsning får barnet desuden :

- Udvidet sit ordforråd, ved hjælp af visuel støtte
- Mulighed for at genfortælle og øve fiktionskompetencen/ fri fortælling.

Biblioteket

Biblioteket spiller en vigtig rolle for integrationen, fordi voksne og børn her kan mødes på tværs af sprog og kulturer for at søge viden og få oplevelser.

Somali, tyrkisk, engelsk, dansk, arabisk, bosnisk, russisk, kinesisk, norsk, - uanset modersmål, så kan man på biblioteket låne en børnebog for at søge viden og oplevelser.

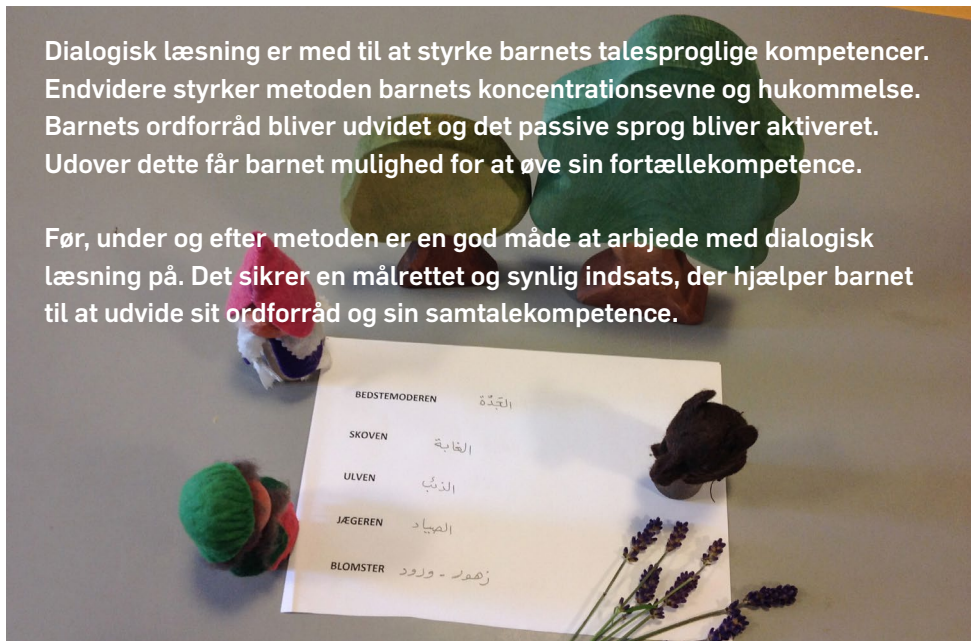
Lyngby –Taarbæk Bibliotek
Lyngby Hovedgade 28,
2800 Kongens Lyngby
Tlf : 45 97 37 57

www.lyngbybib.dk/boern Børnebiblioteket

Det kgl. Bibliotek/ Sproglige minoriteter har udgivet litteratur på mange forskellige sprog: <https://forbiblioteker.kb.dk/sproglige-minoriteter>

Dialogisk læsning er med til at styrke barnets talesproglige kompetencer. Endvidere styrker metoden barnets koncentrationsevne og hukommelse. Barnets ordforråd bliver udvidet og det passive sprog bliver aktiveret. Udover dette får barnet mulighed for at øve sin fortællekompetence.

Før, under og efter metoden er en god måde at arbejde med dialogisk læsning på. Det sikrer en målrettet og synlig indsats, der hjælper barnet til at udvide sit ordforråd og sin samtalekompetence.

Før

Læs den valgte bog igennem og udvælg centrale fokusord. Det kan være svære, faste vendinger eller ord, der underbygger handlingen.

Find konkreter og forskellige aktiviteter der understøtter bogens handling og de valgte fokusord.

Opbevar konkreterne samt de nedskrevne fokusord samlet i en sprogkuffert, så er de klar til næste gang.

Før du går igang med at læse historien, kan du med fordel understøtte børnenes forforståelse med aktiviteter, billeder og konkreter, der kan introducere bogens handling, tema og fokusord.

Vælg en bog som er relevant og meningsfuld for barnet/gruppen. Fx til understøttelse af et tema, I arbejder med.

Under

Historien læses højt for en mindre gruppe børn.

Peg på konkreterne undervejs, efterhånden som du når til ordet i historien.

Stiller børnene spørgsmål undervejs, så lyt og svar barnet – dialogen skal være i centrum:

- Stil åbne spørgsmål, det vil fremme dialogen.
- Fortæl historien flere gange over en periode.
- Lad barnet fortælle hvad det kan huske fra historien, brug billederne og konkreterne, så barnet har noget at støtte sig til.
- Har barnet svært ved at finde et ord, giv da ordet til barnet.

Efter

Leg handlingen sammen med børnene. De voksne støtter børnene igennem legen og sætter samtidig ord på handlingen.

Inddrag fokusordene fra bogen i forskellige situationer f.eks.

- Forhindringsbane hvor man henter det rigtige fokusord.
- Billedlotteri med fokusord.
- Tegn situationer fra historien.

Det er i disse lege, I får rig mulighed for at bruge forholdsord som : over, under, op, ned, udenom osv.

Tag på tur og oplev ting fra historien f.eks. skov, bro eller andet, der passer til historien. Det giver mulighed for at inddrage fokusordene i forskellige sammenhænge. Tal om og gentag ordene sammen med børnene. Kan I huske... Dette giver børnene mulighed for at øve fortællinger .

Jo flere gange barnet hører og bruger et ord, jo større er sandsynligheden for, at barnet husker og anvender ordene i anden sammenhæng.

Forældreinddragelse ved hjælp af synlig læring

Synlig læring

- Sæt billeder og ordkort af fokusordene op på væggen. Børnene kan dermed vende tilbage og få ordet forklaret flere gange. De voksne har fokus på ordene, så de bliver brugt i hverdagen.
- Hav materialerne tilgængelige for børnene.
- Vær opmærksom på tegn i hverdagen. Bruger børnene de ord, der er fokus på i nye sammenhænge? Skriv de små oplevelser fra hverdagen ned.
- Lav udstillinger med børnenes tegninger samt billeder I tager undervejs.
- Skriv kort efter hvert forløb, det der var godt, det der var skidt. På den måde kan man løbende tilpasse forløbet.

Forældreinddragelse

Forældreinddragelse er vigtig, når det gælder børns sproglige udvikling. Dette gælder både etsprogede og tosprogede børn.

Når forældrene har noget konkret at forholde sig til vokser barnets ordforråd sideløbende på målsprog og modersmål.

- Fortæl forældrene hvilken bog I arbejder med og opfordre dem til at læse bogen hjemme. Mange bøger kan fås på flere sprog på biblioteket.
- Vis forældrene hvad I laver. Det vil give børn og forældre god mulighed for at samtale om ordene.
- Forældre der taler flere sprog, kan skrive/fortælle fokusordene på modersmålet. Det giver anledning til at tale om de forskellige sprog, der tales på stuen – et sprogligt metaperspektiv.

Sprogstrategier

Vi anbefaler, at man i daginstitutionen altid er opmærksom på og anvender de understøttende sprogstrategier som en aktiv del af hverdagen og selvfølgelig også ved dialogisk læsning. Understøttende sprogstrategier er en samtaleteknik, der fremmer børns sproglige udvikling.

Børn bruger forskellige kommunikative strategier til at begå sig sprogligt i hverdagen. Det er vigtigt, at du som pædagog er opmærksom på, om barnet bruger kommunikative strategier, der er med til at udvide barnets sprog.

Understøttende sprogstrategier

- Følg barnets interesse
- Brug åbnende spørgsmål
- Vent på barnets svar
- Fortolk og udvid, hvad barnet siger
- Hjælp barnet med at sætte ord på
- Forklar ord, barnet ikke kender i forvejen
- Relater til noget, barnet kender
- Udnyt de sproglige kompetencer, barnet har i forvejen
- Ret ikke barnets fejl direkte
- Leg med sproget, når det er muligt

Børns kommunikations strategier

Hensigtsmæssige

- Forklarer et ord med andre ord
- Bruger kropssprog til at fortælle med
- Er nysgerrig, stiller spørgsmål
- Prøver at formulere sætninger
- Inddrager modersmålet

Uhensigtsmæssige

- Siger ingenting
- Svarer ja eller nej til alt
- Vil ikke deltage
- Svarer med enkeltord og ikke sætninger

Mere viden om dialogisk læsning

Vil du vide mere om dialogisk læsning eller få inspiration til et forløb med dialogisk læsning, kan du kontakte:

- Din tosprogskonsulent (tosprogede børn)
- Din logopæd (børn med sproglige vanskeligheder)

Nyttige links :

Sprogstimulering i dagtilbud:

<https://emu.dk/sites/default/files/2019-04/Sprog%20er%20en%20gave%201.pdf>

Forældresamarbejde:

<https://emu.dk/sites/default/files/2019-04/Sprog%20er%20en%20gave%202.pdf>

Sprogstimulering i hjemmet:

<https://emu.dk/sites/default/files/2019-04/Sprog%20er%20en%20gave%203.pdf>

Sprogpakken:

<https://emu.dk/dagtilbud/forskning-og-viden/indsatser-og-projekter/sprogpakken>

Læseleg (Maryfonden): <https://laeseleg.dk/>

Pjecer : Sprog- små børn-stor betydning, tale-hørekonsulenterne

Lyngby-Taarbæk Kommune

Pjecen kan downloades på kommunens hjemmeside og på Kompasset

LYNGBY - TAARBÆK
KOMMUNE

Center for Uddannelse og Pædagogik

Toftøbæksvej 12
2800 Kgs. Lyngby

45 97 30 00
lyngby@ltk.dk
www.ltk.dk

November 2022